

Nr 183.

Av fröken Wetterström m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Omkostnader.

Ungdomsvårdsskoleutredningen har i skrivelse den 29/10 1951 till socialdepartementet föreslagit att ytterligare 50 000 kronor skola anvisas under delposten eftervård och utackordering för att ungdomsvårdsskolorna skulle kunna intensifiera utackorderingsverksamheten.

Under år 1950 voro i medeltal 17 skolhemselever och 11 äldre elever utackorderade i enskilda hem. Denna verksamhet bör emellertid enligt skolledningarnas mening väsentligt utökas, när det gäller elever med tämligen god prognos. Svårigheten att få lämpliga hem beror till stor del på de begränsade anslagen. Som inackorderingsavgift kan skolledningarna för närvarande endast betala 50 å 60 kr. i månaden, vilket knappast täcker kostnaderna för mat och kläder, än mindre erbjuder ersättning för den ansvarsfulla och krävande vården av en sådan skolhemselev. Härtill komma de risker, som vederbörande inackorderingshem löper, avseende skador, som skolhemselev icke sällan vållar och för vilka ersättning av statsmedel ej utgår.

Hur ohållbart detta förhållande är framgår bl. a. därav, att vissa av våra storstäder betala till inackorderingshem på landet 75 kr. per månad och i en del fall ännu mer. När det gäller svåruppfostrade barn från storstäderna utbetalas fosterlöner mellan 100 och 150 kr. per månad. Även när det gäller äldre elever med viss arbetsförmåga har ersättningen från dessa ungdomsvårdsskolor hållit sig vid i medeltal 50 kr. per månad.

Ungdomsvårdsskoleutredningen framhåller hur viktig denna vårdform är för att eleverna, framför allt under ferierna, skola få komma bort från anstaltsmiljön och återföras till normalt familjeliv. Erfarenheten visar f. ö. att denna verksamhet mången gång kan utsträckas utöver ferierna. Det händer att barn, som vid vårterminens slut bli anvisade ett fosterhem, kunna på ett godartat sätt smälta samman med den nya hemmiljön, att de varaktigt förbättras och icke behöva fortsatt anstaltsvård. Framför allt är detta av värde i de många fall, där dessa barns egna hem äro av så dålig beskaffenhet, att de eventuellt uppnådda uppfostringsresultaten skulle äventyras om barnet finge återvända dit.

Socialstyrelsen understryker också vikten av dylik familjevård och rent principiellt torde man kunna hävda att det är den naturligaste vårdformen. Med en aldrig så utmärkt ledning av anstalten riskerar man att sammandragningen av ett större antal svåruppfostrade elever skapar en grupp-

mentalitet av trots och negativ inställning. Man får visserligen inte över-skatta betydelsen av större ersättning åt fosterhemmen, men givet är att en så ringa ersättning, som för närvarande utgår och som knappast kan täcka ens de direkta levnadskostnaderna för den inackorderade, icke är ägnad att stimulera intresset hos enskilda hem att åtaga sig ett så ansvarsfullt uppdrag. Svårigheten att få tag på kvalificerade hem kvarstår alltjämt, men erfarenheten visar att när t. ex. en barnvårdsnämnd för att kunna placera ett för skyddsuppfostran omhändertaget barn i enskilt hem höjer ersättningen, ge sig ofta lämpliga hem tillkänna. Ungdomsvårdsskoleutredningen betonar också, att även om ersättningen för denna vård i enskilt hem skulle stiga, blir den ändå ringa mot vårdkostnaden per dag på en anstalt. Socialstyrelsen påpekar f. ö. att även den föreslagna ökningen med 50 000 kr. likväl bara räcker till en första utbyggnad under ett försöksskede. Slår emellertid denna vårdform med den förordade större ekonomiska hjälpen väl ut, kommer i en framtid även den frågan upp, om inte även barnvårdsnämnderna i sin strävan att finna lämpliga hem för de barn, som omhändertagas för skyddsuppfostran, böra få sig anvisade rikligare medel för att kunna bjuda fosterhemmen bättre ersättning. Dessa ökade utgifter uppvägas mer än väl av en motsvarande minskning av de ständigt växande vårdkostnaderna på anstalterna och, vad väsentligare är, de bidraga effektivare till att missanpassade ungdomar bli socialt ansvariga medborgare.

Kungl. Maj:t har emellertid i enlighet med statskontorets förslag velat pruta ned anslagshöjningen från 50 000 till 25 000 kr. Med hänvisning till vad ovan sagts hemställas,

att riksdagen ville med bifall till ungdomsvårdsskoleutredningens förslag anvisa 50 000 kronor till kostnader för utackordering, varigenom omkostnadsanslaget till statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården höjes från 2 929 000 kr. till 2 954 000 kr.

Stockholm den 24 januari 1952.

Karin Wetterström.

Märta Boman.

Brita Elmén.

Elsa Ewerlöf.